

Newsletter analityczny nr 15 (4-17.11.2014)

Program „Bezpieczeństwo Energetyczne i Polityka Klimatyczna” Ośrodka Analiz Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego

**Najważniejsze wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu
4 – 17 listopada 2014r.:**

W ciągu ostatnich dwóch tygodni, media skupiały się na deklaracji prezydentów Chin i USA w sprawie zmniejszenia emisji CO₂ oraz podejmowanej przez PGNiG próbie renegocjacji cen gazu importowanego od Gazpromu.

Komentarz:

Prezydenci Stanów Zjednoczonych i Chin, 12 listopada w Pekinie podpisali porozumienie w sprawie ograniczenia negatywnego wpływu przez oba kraje na zmiany klimatu. Zgodnie z zawartymi w nim deklaracjami, USA do 2025 roku zobowiązały się do redukcji emisji CO₂ o 26-28% w stosunku do poziomu z 2005 roku. Oznacza to jednak, że w stosunku do 1990 roku (który jest uznawany za punkt wyjścia dla kształtowania polityki klimatyczno-energetycznej UE), zgodnie z deklaracjami poziom emisji spadnie jedynie o 12% (z 6494 mln ton do 4805,56 mln ton). Dla porównania, na październikowym posiedzeniu Rady Europejskiej, przywódcy państw UE zadeklarowali redukcję emisji o 40%, czyli do poziomu 2706,9 mln ton w 2030 roku. Z kolei Chiny zobowiązały się do osiągnięcia szczytu emisji w 2030 roku oraz redukcji jej poziomu w kolejnych latach. Jest to podtrzymanie dotychczasowego stanowiska tego kraju, który od wielu lat konsekwentnie nie podaje konkretnych celów dotyczących redukcji emisji CO₂. We wspomnianej deklaracji, pojawiło się jednocześnie zobowiązanie do zapewnienia minimum 20 procentowego udziału innych źródeł niż paliwa kopalne w produkcji energii pierwotnej.

Warto zwrócić uwagę na to, że sygnatariusze dokumentu nie odnieśli się podnoszonej na wcześniejszych etapach negocjacji porozumienia klimatycznego przez Stany Zjednoczone, drażliwej kwestii kontroli wielkości emisji, a także do sygnalizowanego przez Chiny problemu wsparcia finansowego dla państw Południa. Jednocześnie, obydwa państwa

położyły nacisk na współpracę technologiczną, wskazując równocześnie jej kluczowe obszary do których zaliczono: zaawansowane technologie spalania węgla, energetykę odnawialną, wydobywanie gazu łupkowego i energetykę jądrową.

Deklaracja podpisana przez przedstawicieli dwóch największych gospodarek odpowiedzialnych za 44% emisji CO₂ na świecie (Stany Zjednoczone 16,9 %, ChRL 27,7%), może osłabić pozycję negocjacyjną Unii Europejskiej przed COP w Limie oraz w Paryżu, na którym ma nastąpić zawarcie porozumienia dotyczącego redukcji emisji. Wynika to z dużej rozbieżności pomiędzy stanowiskiem UE, a sygnatariuszami omawianej deklaracji.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że znaczenie porozumienia USA i Chin osłabiane jest przez brak jasnej deklaracji ze strony ChRL, co sprawia że nie może być ono postrzegane jako istotny przełom w procesie ochrony klimatu. Pozytywną stroną porozumienia jest podkreślenie potrzeby kooperacji i wspólnej odpowiedzialności w kwestii ochrony klimatu oraz wskazanie na działalność człowieka jako przyczynę jego zmian. Oba państwa jednogłośnie stwierdziły, że postęp technologiczny umożliwi redukcję emisji, a znacznie pomoże w tym wsparcie mechanizmu rynkowego. Dlatego też w dokumencie pojawiły się również ważne deklaracje wstrzymania subsydiowania tradycyjnych źródeł energii, które w opinii Chin i USA powinno być jednak działaniem wspólnym państw G 20.

Inne istotne wydarzenia dotyczące bezpieczeństwa energetycznego i klimatu 21 października – 3 listopada 2014r.

Europa i świat:

4.11 – CEZ poinformował, że od 2015 roku rozpocznie stopniowe wygaszanie największej elektrowni węglowej w Warnie. Powodem tej decyzji jest niespełnianie przez elektrownię unijnych wymagań środowiskowych.

4.11 – Według „Ukrtransgazu”, w październiku na Ukrainę importowano 892, 2 mln m³ gazu z Unii Europejskiej.

4.11 – Komisja Europejska po raz kolejny odłożyła podjęcie decyzji dotyczącej pełnego zwolnienia gazociągu OPAL spod jurysdykcji antymonopolowych.

4.11 – Aleksander Nowak, minister energetyki Rosji, stwierdził, że uzgodniony w Brukseli „zimowy pakiet”, czyli plan uruchomienia dostaw Gazpromu na Ukrainę jest niewiążący. Jego

zdaniem jest to jedynie „deklaracja woli”, a jego wejście w życie będzie podporządkowane umowie gazowej Gazprom-Naftogaz.

5.11 – Karel De Gucht, ustępujący komisarz UE ds. handlu przyznał, że wspólnota nie osiągnęła optymalnych warunków porozumienia z Chinami w sprawie cef antidumpingowych na import paneli fotowoltaicznych.

5.11 – Słowacki Eustream ogłosił, że dzięki modernizacji nieużywanego dotąd połączenia gazowego, będzie możliwe zwiększenie wolumenu dostaw rewersowych na Ukrainę z 22,5 do 27 mln m³ dziennie.

5.11 – Rząd Litwy wpisał projekt litewsko-polskiego interkonektora gazowego na listę projektów o znaczeniu narodowym. Nadanie tego statusu ma znacznie przyspieszyć i uprościć procedurę realizacji inwestycji.

6.11 – Andriej Kobolew, prezes ukraińskiego Naftohazu, przyznał, że Ukraina będzie sprowadzać gaz z Rosji tylko w przypadku niedoborów własnych zapasów lub niewystarczających dostaw rewersowych z UE.

6.11 – U.S. Energy Information Administration ogłosiła, że na wzrost gospodarczy USA znaczący wpływ ma rozwój sektora energetycznego związany z „rewolucją łąpkową”.

6.11 – Według doniesień „Wall Street Journal”, Barack Obama wystosował poufne pismo do duchowo-politycznego przywódcy Iranu ajatollaha Alego Chameneia, w którym stwierdził, że współpraca między USA i Iranem w walce z Państwem Islamskim będzie uzależniona od osiągnięcia przez Iran porozumienia w sprawie programu nuklearnego.

7.11 – Klaus-Dieter Borchardt, dyrektor do spraw rynków energii w Komisji Europejskiej, zakomunikował, że KE nie dała żadnych gwarancji spłaty długu gazowego wobec rosyjskiego Gazpromu przez ukraiński Naftogaz.

7.11 – Inwestorzy z USA i Wielkiej Brytanii nabyli 77% wyemitowanej w ostatnim czasie trzydziestej szóstej serii obligacji spółki zależnej Gazpromu – Gaz Capital SA.

9.11 – W Pekinie podpisano porozumienie w sprawie drugiej, zachodniej drogi zaopatrzenia Chin w rosyjski gaz. Przewiduje ono dostawy 30 mld metrów³ gazu rocznie ze złóż w Zachodniej Syberii.

12.11 – USA i Chiny przedstawiły nowe cele dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych.

12.11 – Mołdawia przedłużyła umowę gazową z Rosją.

12.11 – Rosja odwołała się wyroku Trybunału Arbitrażowego w Hadze w sprawie Jukosu.

13.11 – Brytyjski think tank Overseas Development Institute (ODI) we współpracy z amerykańskim Oil Change International, opublikował raport, z którego wynika, że kraje G20 przeznaczają 88 mld USD rocznie na wsparcie dla sektora paliw kopalnych.

14.11 – Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) zadeklarował, że w listopadzie może przekazać 350 mln EUR na budowę nowej powłoki zabezpieczającej w elektrowni jądrowej w Czarnobylu.

14.11 – Izba Reprezentantów Kongresu głosowała nad przyjęciem projektu ustawy zatwierdzającej realizację rurociągu Keystone XL.

14.11 – Wybrany na stanowisko przewodniczącego Komisji Europejskiej Jean Claude Juncker, w liście przedstawiającym dziesięć priorytetów dla Unii Europejskiej zawarł postulat powołania „rezolutnej Unii Energetycznej uwzględniającej wybiegającą w przyszłość politykę klimatyczną”.

14.11 – Barack Obama podczas szczytu G20 zadeklarował przekazanie przez USA 3 mld USD na rzecz Zielonego Funduszu Klimatycznego na rzecz walki z globalnym ociepleniem.

17.11 – Petro Poroszenko, prezydent Ukrainy uczestniczył w szczycie Grupy Wyszehradzkiej.

17.11 – Zdaniem Marosza Szewczowicza, wiceprzewodniczącego Komisji Europejskiej do spraw Unii Energetycznej, jak najszybciej powinny zostać rozpoczęte rozmowy na temat nowego porozumienia pomiędzy Rosją, a Ukrainą, wykraczającego poza okres objęty tzw. zimowym pakietem.

Polska:

4.11 – Deloitte i DNB Bank Polska opublikowały prognozę, według której zapotrzebowanie na energię w Polsce w 2030 roku wyniesie 65,6 Mtoe, czyli pozostanie na zbliżonym do obecnego poziomie. Analiza przewiduje również spadek cen surowców energetycznych w perspektywie długoterminowej.

4.11 – Zarząd Katowickiego Holdingu Węglowego przedstawił propozycję zawieszenia niektórych przywilejów górniczych na trzy lata. Warunki porozumienia mają być negocjowane z przedstawicielami pracowników.

5.11 – Zarząd PGNiG wystąpił z wnioskiem o renegocjację cen gazu dostarczanego do Polski na podstawie Kontraktu Jamalskiego z 1996 roku. Wniosek jest niezbędny dla formalnego rozpoczęcia procedury renegocjacji.

5.11 – Piotr Woźniak, były minister gospodarki przyznał, że jego zdaniem procedura renegocjacji cen gazu pomiędzy Gazpromem a PGNiG zakończy się arbitrażem. Podobnego zdania jest Piotr Kasprzak, ekspert Hermes Energy Group.

5.11 – W Szczecinie odbyła się konferencja naukowa pt. "Transformacja polityki energetycznej w Niemczech a wdrożenie energii atomowej w Polsce?"

5.11 – Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOiR) uruchomił drugą edycję Programu Finansowania Rozwoju Zrównoważonej Energii w Polsce. Na dofinansowanie inwestycji objętych programem przewidziano 200 mln EUR.

5.11 – Rafał Baniak, wiceminister w Ministerstwie Skarbu Państwa, zapewnił że Rada Ministrów będzie uczestniczyć w procesie nowej emisji akcji Grupy Lotos, po to aby zachować obecny udział w strukturze akcjonariatu. Skarb państwa planuje przeznaczyć na zakup akcji spółki około 530 mln PLN.

6.11 – Ministerstwo Gospodarki opublikowało przyjęty przez Radę Ministrów Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej.

6.11 – Marcin Korolec, wiceminister środowiska, podczas prezentacji na temat nowej polityki klimatycznej UE przyznał, że „Polska musi szybko przystąpić do debaty o sposobie przydziału darmowych uprawnień do emisji CO₂ i funduszu modernizacji energetyki”.

6.11 – Rafał Trzaskowski, minister ds. europejskich, podczas wystąpienia przed sejmową komisją ds. energetyki stwierdził, że „Nie ma ryzyka, żeby cele dotyczące udziału energii ze źródeł odnawialnych (OZE) w całkowitym zużyciu energii w UE do 2030 oraz zwiększenia efektywności energetycznej stały się wiążący dla Polski”.

6.11 – Klub parlamentarny PiS wezwał rząd do ogłoszenia moratorium na budowę elektrowni wiatrowych.

6.11 – Grzegorz Schetyna, minister spraw zagranicznych stwierdził, że „polska koncepcja unii energetycznej, która wzmacnia bezpieczeństwo Polski i pozostałych państw członkowskich, jest dziś jednym z priorytetów nowej Komisji Europejskiej”.

7.11 – Rozpoczął się proces urzędników Ministerstwa Środowiska oskarżonych o przyjęcie 145 tys. PLN za pomoc w przygotowaniu wniosków o koncesje na poszukiwanie gazu łupkowego.

7.11 – Sejm uchwalił nowelizację Prawa energetycznego zakładającą m.in. wprowadzenie koncesji na obrót węglem z zagranicy.

7.11 – W Raszówce uruchomiono ufundowaną przez gminę Lubin i Greenpeace Polska mikroinstalację fotowoltaiczną na szkole na Szkole Podstawowej.

12.11 – Emeryci górniczy protestowali przed siedzibą Kompanii Węglowej przeciwko zlikwidowaniu deputatów węglowych.

13.11 – Przed siedzibą Jastrzębskiej Spółki Węglowej miał miejsce protest związkowców i pracowników spółki.

13.11 – W Centrum Informatycznym Świerk będącym częścią Narodowego Centrum Badań Jądrowych rozpoczął pracę jeden z największych superkomputerów w Polsce.

13.11 – Posłowie PiS przedstawili stanowisko, w którym domagają się przeprowadzenia audytu wszystkich kopalń w Polsce. Ma on w ich opinii być podstawą do stworzenia programów inwestycyjnych i identyfikacji problemów polskiego sektora górniczego.

14.11 – Protestujący górnicy spędzili noc w siedzibie Kompanii Węglowej domagając się przyjazdu przedstawiciela rządu.

14.11 – Wicepremier Janusz Piechociński przyznał, że z powodu nadmiernego obciążenia przywilejami dla środowiska górniczego „polski węgiel jest nieatrakcyjny”.

Warszawa, 17 listopada 2014

dr Krzysztof M. Książkowski – Szef Programu „Bezpieczeństwo energetyczne i polityka klimatyczna” OAP UW, adiunkt w Instytucie Stosunków Międzynarodowych UW, autor książek „Ekonomiczne zagrożenia bezpieczeństwa państw” (2004), „Bezpieczeństwo ekonomiczne” (2011), redaktor naukowy publikacji „Bezpieczeństwo ekonomiczne w perspektywie politologicznej” (2012) i „Odnawialne źródła energii w Polsce. Wybrane problemy bezpieczeństwa, polityki i administracji” (2013), współautor podręcznika „Ekonomika bezpieczeństwa państwa w zarysie” (2014), autor wielu artykułów poświęconych zagadnieniu bezpieczeństwa i klimatu.